

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Neuvostojen kommentit omaishoidon palkkiotasoihin

Yhtymähallitus 29.1.2025

KEUSOTE.FI

Lausuntopyyntö

- Lausuntopyyntö omaishoidon palkkioista (myös omaishoidon soveltamisohjeista) lähetettiin 19.12.2024 ja vastausaikaa jatkettiin 9.1.2024 saakka.
- Tässä koosteessa on vain palkkioita koskevat kommentit jaoteltuina aihepiireihin
- Vastaukset saatiin:
 - Omaishoitajärjestöiltä
 - Keski-Uudenmaan Omaishoitajat ry ja Hyvinkään Omaishoitajat ry
 - Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vammaisneuvostolta
 - Keski-Uudenmaan vanhusneuvostolta
 - Nurmijärven vanhusneuvostolta

Omakari –raporttiin liittyvät kommentit

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) julkaisi vuonna 2022 omaishoidon kansalliset myöntämisperusteet Omakari-raportissa.

THL julkisti 6.10.2024 Sopimusomaishoidon tilannekuva 2024-raportin, jossa kuvattiin hyvinvointialueittain nykyisiä:

- Myöntämisperusteita
- Toimintakäytänteitä
- Omaishoidon tuen euromääräisiä menoja
- THL:n mukaan Keski-Uudenmaan nykyiset käytännöt eroavat monilta osin Omakari-ehdotuksesta
 - Alaraja omaishoidon tuen piiriin on tiukempi kuin Omakari-ehdotuksessa
 - Alimmassa luokassa vaikuttaa olevan korkean sitovuuden tilanteita, jotka Omakari-ehdotuksessa kuuluvat jo toiseen palkkioluokkaan
 - Myös toinen palkkiluokka vaikuttaa olevan hieman tiukempi kuin Omakarissa
 - Esitetyt muutokset omaishoidon tuen myöntämisperusteisiin ja soveltamisohjeisiin eivät ole THL:n ohjeistuksen suuntaisia, vaan heikentäisivät vielä entisestään myöntämisperusteita ja tukea

Kommentit vaikutuksesta omaishoitajiin

- Entistä vaativammalla, suuremmalla ja sitovammalla työmäärällä saisi siis aiempaa pienemmän palkkion
 - Tämä on erittäin huono viesti nykyisille ja tuleville omaishoitajille
- Toteutuessaan leikkaukset viestivät omaishoitajille, että heidän antamaansa hoivaa ja huolenpitoa ei arvosteta, eikä sitä nähdä osana hoivan kokonaisuutta.
 - Jos omaishoitajien tukemista heikennetään, löytyykö jatkossa omaishoitajia?
- Omaishoidon tuen leikkaaminen saattaa tuoda hetkellisiä säästöjä, mutta se on pitkällä aikavälillä kestävätkin ratkaisu.
 - Omaishoitajan antama tuki korvaa huomattavasti kalliimpia hoidon toteuttamisen tapoja.
- Esimerkiksi hoitoisuusryhmässä 3 mainitaan, että *"ilman omaishoitoa hoidettava tarvitsisi runsasta ympärivuorokautista hoitoa pääsääntöisesti kodin ulkopuolella esim. palveluasumista, laitoshoidon tai osastohoidon."* Tämä maksasi moninkertaisesti omaishoitoon nähden.

Kommentit omaishoitajien tukemisen tarpeesta

- Huoli kaikenikäisten omaishoitoperheiden jaksamisesta on suuri
- Harva omaishoitaja jaksaa ilman riittäviä, räätälöityjä tukitoimia
- Riittävällä tuella ja palveluilla eri ikäiset omaishoitajat jaksavat paremmin ja omaishoito koetaan houkuttelevampana vaihtoehtona muihin hoitomuotoihin verraten
- Omaishoitajille pidemmät kuukausittaiset lepojaksot, että he ehtivät palautua kunnolla
- Hoidettaville lisää lyhytaikaisia hoivapaikkoja eri puolille Keusoten aluetta lähelle asiakkaita ja hoivapaikkoihin riittävästi henkilöstöä
- Omaishoitajille oikeasti mahdollisuus säännöllisiin lääkärin tekemiin terveystarkastuksiin
 - Keusoten tulee järjestää käynnin ajaksi hoidettavalle hoidon toisaalta
- Omaishoidon sijaisapuun palkataan riittävästi henkilöstöä
 - Voivat auttaa hoitajan sairastuessa, hänen välttämättömien menojensa tai esimerkiksi uupumisen yhteydessä

Kustannuksiin liittyvät kommentit

- Omaishoito on edullinen vaihtoehto verrattuna muihin hoitomuotoihin (esimerkiksi laitoshiitoon)
- Omaishoidon leikkaukset eivät ole oikea ratkaisu
 - Sen sijaan tulisi ottaa omaishoidon piiriin kaikki, jolle omaishoito on ajankohtainen ja mahdollinen
- Toive että Keusote ottaa omaishoidon järjestämiseen uuden näkökulman, joka säästää kokonaiskustannuksia, eikä aiheuta alueen väestössä kritiikkiä Keusoten toimia kohtaan
- Ilman riittävää tukea ja määrärahoja omaishoitajien jaksaminen vaarantuu. Tämä johtaa siihen, että hoidettavat joutuvat siirtymään kalliimpiin ja usein vähemmän inhimillisiin hoitomuotoihin. Riittävä tuki mahdollistaa sen, että omaishoitajat voivat jatkaa työtään, mikä on sekä taloudellisesti että inhimillisesti kestävä.

Kommentit palkkioiden laskua vastaan

- Omaishoitajuus on aina vaativaa ja sitovaa
- Palkkiot tulisi pitää vähintään nykyisellä tasolla, ei laskemista
- Palkkioiden laskeminen voi johtaa omaishoitajien luopumiseen omaishoitajuudesta
- Omaishoidon palkkion tasoista olisi syytä säätää laintasoisesti muutenkin kuin alimman palkkion osalta ja lakimuutoksia odotellessa olisi ehdottoman tärkeää säilyttää nykytaso
- Mikäli palkkioiden alentamiseen päädytään: noudatettava ehdottomasti hallintolain edellyttämiä menettelyjä päätöksenteossa ja tiedottamisen saavutettavuudessa
- Myös yleiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluvien määrärahasidonnaisten lakisääteisten palvelujen osalta on varattava tarkoitukseen riittävä määräraha
- Omaishoito on erittäin edullinen tapa huolehtia apua tarvitsevien henkilöiden yksilöllisistä tarpeista
 - Edullisuus verrattuna palveluasumiseen kotona tai asumisyksikössä
- On tärkeää, että omaishoidosta maksettavat palkkiot ovat riittäviä
 - Erityisesti hoidon tarpeen lisääntyessä ei ole juurikaan mahdollista käydä kokoaikatyössä, joten maksettavan palkkion suuruudella on varsinkin työkäisille suuri merkitys

Kiitos!

KEUSOTE.FI